

Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 21. april 2005

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen

(Mere frit skolevalg inden for og over kommunegrænser)

[af undervisningsministeren (Bertel Haarder)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 23. februar 2005 og var til 1. behandling den 2. marts 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Tidligere behandling

Lovforslaget er i hovedtræk en genfremsættelse af lovforslag nr. L 80 i folketingsåret 2004-05, 1. samling. Udvalget har fået omdelt det materiale, der forelå i forbindelse med behandlingen af L 80, herunder de høringssvar, som den daværende undervisningsminister sendte til udvalget.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (V, S, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et mindretal i udvalget (SF, RV og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget støtter, at hver enkelt kommune tager ansvar for at tilrettelægge skolernes kapacitet, skoledistrikterne og mulighederne for frit valg med henblik på at give både børn og forældre gode muligheder for skolevalg. Vi har noteret, at regeringen angiver, at 75 pct. af kommunerne har frit skolevalg. I lyset af den del af strukturreformen, der indebærer kommunesammenlægninger, kan man formode, at stadig flere børn og forældre vil være omfattet af frit skolevalg. Da det i forbindelse med strukturreformen også er en del af regeringens retorik, at man må vise tillid til den kommunale opgaveløsning, forekommer nærværende lovforslag dels overflødig, dels at indebære et risikomoment i forhold til kapacitetsglidninger for at kunne imødekomme det pligtmæssige frie valg. Den tidligere undervisningsminister kunne ikke oplyse, hvilken ledig kapacitet der er i en gennemsnitskommune, jf. svaret på spørgsmål 9 til lovforslag nr. L 80, folketingsåret 2004-05, 1. samling, blot at klassekvotienten i gennemsnit ligger på 19,77. Det fortæller intet om ledig kapacitet, da kommunerne selv fastsætter klassestørrelsen. Da frit skolevalg i dag i alt overvejende grad afvises med hensyn til kapacitet, jf. svaret på spørgsmål 1 til L 80, folketingsåret 2004-05, 1. samling, findes lovforslaget at kunne skabe falske forventninger hos børn og forældre.

Da regeringen samtidig ønsker at indskrænke det pligtmæssige frie valg for børn, der har et »ikke uvæsentligt« behov for undervisning i dansk som andetsprog, findes lovforslaget at være uhen-sigtsmæssigt asymmetrisk.

Det Radikale Venstre har den ambition, at alle skoler er gode skoler, jf. beslutningsforslaget om et lokalt forankret udviklingsprogram for folkeskolen, der vil blive fremsat senere i samlingen. Her fastslås, at det bl.a. er gennem samarbejdet om skolen og ikke gennem en centralt gennemført pligt til til- og fravalg af skolen, at kvaliteten fremmes.

Da Det Radikale Venstre støtter, at kommunerne selv tilrettelægger det frie valg som en integreret del af kommunens skolepolitik. Det Radikale Venstre kan derfor ikke støtte lovforslaget.

Enhedslistens medlem af udvalget udtaler, at regeringen vil gøre det muligt at vælge folkeskole inden for kommunen og på tværs af kommunegrænserne. Selvfølgelig kun, hvis der er plads.

Denne ret har man i rigtig mange kommuner i forvejen.

Ganske få børn, der søger om en anden skole, afvises, og det sker altovervejende, fordi der ikke er plads. Og den tilstand ændrer lovforslaget altså ikke på.

Enhedslisten ønsker, at den lokale folkeskole afspejler lokalområdet. Det er en styrke, at skolen afspejler den sociale og kulturelle mangfoldighed, der er langt de fleste steder i landet.

Der er selvfølgelig et økonomisk spørgsmål. Hvordan vil en kommune, hvor den demokratisk valgte kommunalbestyrelse har valgt at prioritere folkeskolen, økonomisk kunne håndtere, at nabokommunens forældre gerne vil have deres børn ind på dennes skoler, fordi nabokommunen har valgt at prioritere en lavere kommuneskat? Særlig hvis udgangspunktet for betalingen over kommunegrænsen bliver den laveste gennemsnitsbetaling.

Samtidig udtrykker lovforslaget efter Enhedslistens opfattelse regeringens dobbeltmoral.

Regeringen har netop fremsat et lovforslag, der skal gøre det meget lettere at tvangssprede tosprogede elever. Mulighederne for at sprede tosprogede elever skal styrkes, og det bliver et kriterium i sig selv, at de skal sendes hen på skoler, hvor andelen af tosprogede er mindre.

Man kan altså konstatere, at regeringen ønsker mere valgfrihed – for de »rigtige«.

Enhedslisten vil en anden vej. Vi vil gøre den lokale folkeskole til den bedst mulige skole – for alle i lokalområdet. Vi vil ad frivilligheden vej forsøge at tiltrække forældrene i lokalområdet til lokalrådets skole.

Vi tror på folkeskolen som en fantastisk vigtig del af samfundet, som skal prioriteres meget højt. Ikke løbende udsættes for nedskæringer, som denne regering har gjort.

Lovforslaget er grundlæggende overflødig, idet det frie valg eksisterer rigtig mange steder, og da lovforslaget risikerer at trække skolernes niveau nedad, kan Enhedslisten ikke støtte det.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Troels Christensen (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Britta Schall Holberg (V)
Tina Nedergaard (V) Ellen Trane Nørby (V) Louise Frevert (DF) Søren Krarup (DF)
Carina Christensen (KF) fmd. Allan Niebuhr (KF) Bjarne Laustsen (S) Carsten Hansen (S)
Christine Antorini (S) Kirsten Brosbøl (S) Margrethe Vestager (RV) nfmd. Bente Dahl (RV)
Pernille Vigsø Bagge (SF) Majbrit Berlau (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurinn havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurinn (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 104

Bilagsnr.	Titel
1	Meddelelse om materiale omdelt i folketingsåret 2004-05, 1. samling
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	1. udkast til betænkning
5	2. udkast til betænkning